

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS**NUTARTIS**

2023 m. kovo 10 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės, Antano Simišio (kolegijos pirmininkas) ir Donato Šerno,

susipažinusi su 2023 m. vasario 15 d. paduotu **ieškovo S. J.** kasaciniu skundu dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 17 d. nutarties peržiūrėjimo,

n u s t a t ė :

Ieškovas padavė kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 17 d. nutarties, kuria paliktas nepakeistas Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 13 d. sprendimas atmesti ieškinį dėl paskleistų duomenų paneigimo, pripažinimo žeminančiais garbę ir orumą bei neatitinkančiais tikrovės, neturtinės žalos atlyginimo, peržiūrėjimo. Kasacinis skundas paduodamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 346 straipsnio 2 dalies 1, 2, 3 punktuose įtvirtintais kasacijos pagrindais.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad pagrindai peržiūrėti bylą kasacine tvarka yra: 1) materialinės ar procesinės teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui; 2) jeigu teismas skundžiamame sprendime (nutartyje) nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos; 3) jeigu Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika ginčijamų teisės klausimų yra nevienoda.

Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyto kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliamų teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Taigi kasacinis skundas gali būti priimtas tuo atveju, kai jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, numatytas [CPK](#) 346 straipsnyje, bei nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK](#) 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina pateikti teisinius argumentus dėl pažeistos (pažeistų) materialiosios ar proceso teisės normos (normų), ir tai, kad šis (šie) teisės pažeidimas (pažeidimai) turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Ypatingas dėmesys kasaciniame skunde turi būti teikiamas argumentams, kad šis teisės pažeidimas (pažeidimai) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK](#) 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią kasacinio teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuoti pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios kasacinio teismo suformuotos praktikos.

Ieškovo kasaciniame skunde keliamas klausimas dėl [CK](#) 1.137, 6.263 straipsniuose įtvirtintų normų taikymo, nukrypimo nuo teismų praktikos dėl šių normų aiškinimo ir taikymo. Skunde teigiama, kad teismas, nustatęs, jog atsakovas paskleidė nuomonę, žeminančią ieškovo garbę ir orumą, turėjo taikyti atsakovui atsakomybę, nes buvo nustatytos visos teismų praktikoje išaiškintos sąlygos atsakomybei pagal šiuos straipsnius taikyti. Teismas nepagrįstai šiuos teiginius vertino kaip bendro pobūdžio, apibūdinančius visą vykdomą parlamentinį tyrimą ir jame dalyvaujančius asmenis. Šiuo atveju reikalingas kasacinio teismo išaiškinimas dėl to, ar kolektyvinis grupės asmenų menkinimas ir įžeidinėjimas suteikia pagrindą individualiam asmeniui iš tos grupės reikalauti atsakovo civilinės atsakomybės.

Kasaciniame skunde taip pat nurodoma, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė Lietuvos Respublikos Konstitucijos 21 straipsnio 2 dalį, 22 straipsnio 4 dalį, 25 straipsnio 3 ir 4 dalis, Europos Žmogaus Teisių ir Pagrindinių Laisvių Apsaugos Konvencijos 8 straipsnį ir kt. teisės aktų nuostatas, ginančias asmens garbę ir orumą, nes nepagrįstai teikė prioritetą atsakovo teisei skleisti nuomonę, ignoruodamas tai, jog jis, kaip valstybės institucijos vadovas, apskritai neturėjo teisės politikuoti ir niekinti kitos valstybės institucijos (Seimo) ir šio pavedimu vykdomo tyrimo dalyvių. Teismas teikė prioritetą atsakovo asmeniniam politinio populiarumo įgijimui, o ne ieškovo garbės ir orumo (ir viso Seimo reputacijos) gynimui, taip nukrypdamas nuo Europos Žmogaus teisių teismo ir kasacinio teismo išaiškinimų, pagal kuriuos kiekvienas, kuris naudojasi informacijos teise, privalo laikytis įstatymų nustatytų apribojimų, nepiktnaudžiauti informacijos laisve, nuomonę reikšti sąžiningai ir etiškai, sąmoningai nenuslepian ir neiškraipant faktų ir duomenų, neįžeidžiant asmens, nesiekiant jo žeminti ir menkinti. Atsakovas, skleisdamas tokius pasisakymus, neturėjo jokių pozityvių tikslų, siekė iš esmės tik išreikšti savo asmeninį neigiamą nusistatymą prieš ieškovą ir visą parlamentinį tyrimą.

Kasaciniame skunde teigiama, kad teismas netinkamai vertino byloje surinktus įrodymus, nukrypo nuo teismų praktikos dėl įrodinėjimo, neatsižvelgė į tai, jog faktą, kad atsakovo pasisakymai apie ieškovą buvo paskleisti, patvirtino tiek vaizdo įrašai, tiek Lietuvos banko valdybos nutarimas, tiek paties atsakovo pripažinimas. Be to, kasacinio teismo praktika dėl įrodinėjimo nevienoda ir netgi prieštaringa. Bylą nagrinėjęs pirmosios instancijos teismas iš esmės laikė priimtinais ieškovo paaiškinimus apie tai, kokius teiginius atsakovas pasakė susirinkimuose, nes atsakovas kaip Lietuvos banko valdytojas, bylos nagrinėjimo metu turėjęs galimybę pateikti susirinkimų, kuriuose jo pasakytus teiginius ieškovas prašo pripažinti pažeidžiančiais jo garbę ir orumą, vaizdo įrašus, šių įrodymų neteikė. Tačiau Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2022 m. birželio 6 d. nutartimi panaikino Vilniaus apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 21 d. sprendimą išaiškindamas, kad tai, jog atsakovas nepateikė susirinkimų įrašų, nėra pakankamas pasisakymų paskleidimo įrodymas. Tokia išvada nesuderinama su teismų praktika dėl *contra spoliatorem* principo taikymo. Teismas nenagrinėjo šių prieštaravimų ir nevertino jų įrodomosios reikšmės per *contra spoliatorem* principo prizmę.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346](#) straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos, ir kad tai galėjo turėti įtakos teisėsiems teismų procesiniams sprendimams priimti. Be to, skunde neformuluojama teisės problema, kuri turėtų esminę reikšmę teisės aiškinimo ir taikymo vienodinimui, teismo precedento suformavimui. Kasacinio skundo argumentais nepagrindžiamas teismų praktikos prieštaravimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350](#) straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Atsisakius priimti kasacinį skundą, ieškovui grąžintinas už kasacinį skundą sumokėtas žyminis mokestis ([CPK 350 straipsnio](#) 4 dalis).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti S. J. (a. k. (duomenys neskelbtini) 104 (vieną šimtą keturis) Eur žyminio mokesčio, sumokėto 2023 m. vasario 14 d. Luminor banko mokėjimo nurodymu Nr. 1973.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Gražina Davidonienė

Antanas Simniškis

Donatas Šernas